

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛОГОПЕДІЯ»

Компонента освітньої програми – *обов'язкова (21 кредит)*

Освітньо-професійна програма	Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	<p>КОРОПАТОВА Оксана Миколаївна, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент https://preschool.chnu.edu.ua/vykladachi-kafedry/koropatova-oksana-mykolaivna/</p> <p>ПЕРЕПЕЛЮК Інна Романівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти https://preschool.chnu.edu.ua/vykladachi-kafedry/perepeliuk-inna-romanivna/</p> <p>ТАНЯВСЬКА Ярина Андріївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти https://preschool.chnu.edu.ua/vykladachi-kafedry/taniavska-yaryna-andriivna/</p> <p>МАРЕЄВА Тетяна Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти https://preschool.chnu.edu.ua/vykladachi-kafedry/mareieva-tetiana-viktorivna/</p> <p>СИЧОВА Мирослава Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти https://preschool.chnu.edu.ua/vykladachi-kafedry/sychova-myroslava-ivanivna/</p>
Контактний тел.	+38 095 631 86 75 +38 098 624 20 95
E-mail:	o.koropatova@chnu.edu.ua i.perepeliuk@chnu.edu.ua y.taniavska@chnu.edu.ua t.mareeva@chnu.edu.ua m.sychova@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5131
Консультації	<p>Коропатова О.М.- вівторок з 11:00 до 13:00; середа 12:30-13:30.</p> <p>Перепелюк І.Р. - вівторок з 11:00 до 13:00; понеділок 12:30-13:30.</p> <p>Танявська Я.А. - вівторок з 11:00 до 13:00; п'ятниця 13:00-14:00.</p> <p>Марєєва Т.В. - понеділок з 13.00-15.00; середа 13:00-14:00.</p> <p>Сичова М.І. - понеділок з 13.00-15.00; середа 13:00-14:00.</p>

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «**Логопедія**» є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка спрямована на теоретичну та практичну підготовку у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до професійної діяльності, зокрема з загальних основ логопедії. Дисципліна читається в 2, 3, 4, 5, 6 семестрах, загальним обсягом 21 кредит (630 год.). В основі змісту курсу – система знань про закономірності навчання і виховання осіб з порушеннями мовлення і пов'язаними з ними відхиленнями. Основну частину змісту навчальної дисципліни (2-6 семестрах) складає навчальний матеріал, що розкриває загальні основи логопедії, основні форми і види мовленнєвих порушень, таких як дислалія, ринолалія, дизартрія, ФФНМ, ЗНМ, афазія, алалія, заїкання, тахілалія, брадилалія, дисфонія, афонія, дисграфія і дислексія. Студенти вивчатимуть методики обстеження, діагностики та корекції, що застосовуються у роботі з різними мовленнєвими патологіями, а також опануватимуть сучасні підходи до логокорекції, зокрема інноваційні методи, інтеграцію індивідуальних програм розвитку (ІПР) і адаптацію дітей у закладах освіти.

Ефективність засвоєння навчальної дисципліни підвищують навчальні дисципліни “Українська мова (за професійним спрямуванням)”, “Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта»”, “Основи медичних знань у галузі спеціальної освіти”, “Основи інклюзивної педагогіки”, “Спеціальна педагогіка”, “Логопсихологія”, “Спеціальна методика навчання мови та мовлення” та ін.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів системних знань про мовленнєві порушення, причини, механізми, прояви та корекцію у дітей і дорослих. Розвиток навичок діагностування, планування та проведення логокорекційної роботи з урахуванням вікових норм розвитку мовлення, типології порушень та індивідуальних особливостей мовленнєвої патології. Підготовка фахівців до впровадження інноваційних методів терапії, профілактики та підтримки адаптації осіб із мовленнєвими порушеннями.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

II семестр

МОДУЛЬ 1 ОСНОВИ ЛОГОПЕДІЇ: ВІКОВІ НОРМИ, МЕТОДИ, ФОРМИ ТА НОРМИ МОВЛЕННЯ	
Тема 1	Логопедія, її предмет, завдання і методи
Тема 2	Розвиток логопедичної допомоги у світі: історія та сучасність
Тема 3	Вікові норми розвитку дитини
Тема 4	Форми, види мовленнєвих порушень та їх вплив
Тема 5	Вікові норми розвитку мовлення в немовлячому періоді та ранньому віці
Тема 6	Вікові норми розвитку мовлення дітей дошкільного віку
Тема 7	Вікові норми розвитку мовлення дітей молодшого шкільного віку
Тема 8	Вікові норми розвитку мовлення дітей підліткового віку та дорослого періоду
МОДУЛЬ 2 МОВЛЕННЄВІ ПОРУШЕННЯ: КЛАСИФІКАЦІЯ, ПРИЧИНИ, ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЯ	
Тема 9	Порушення звуковимови: дислалія та ринолалія
Тема 10	Порушення артикуляції через ураження нервової системи: дизартрія
Тема 11	Комплексні мовленнєві порушення: ФФНМ та ЗНМ
Тема 12	Лексико-граматичні порушення: афазія та алалія
Тема 13	Темпо-ритмічні порушення: заїкання, тахілалія, брадилалія
Тема 14	Порушення писемного мовлення: дисграфія і дислексія
Тема 15	Мовленнєві порушення через органічні патології: дисфонія та афонія

III семестр

МОДУЛЬ 1. ПОРУШЕННЯ ЗВУКОВИМОВИ: ДИСЛАЛІЯ, ДИЗАРТРІЯ	
Тема 1	Корекція мовлення при дислалії
Тема 2	Сигматизм та інші дефекти звуковимови
Тема 3	Обстеження дітей з дизартрією
Тема 4	Логокорекційна робота при дизартрії
МОДУЛЬ 2. КОМПЛЕКСНІ МОВЛЕННЄВІ ПОРУШЕННЯ: ФФНМ ТА ЗНМ	
Тема 7	Характеристика мовленнєвого розвитку дітей ФФНМ
Тема 8	Особливості обстеження мовлення дітей із ФФНМ

Тема 9	Організація корекційно-розвивальної роботи у групах дітей із ФФНМ
Тема 10	Особливості мовлення та діагностика дітей при ЗНМ
Тема 11	Корекційно-розвивальна робота при ЗНМ
Тема 12	Особливості організації освітнього процесу для дітей із ЗНМ
Тема 13	Концептуальні засади ІПР у логопедичній практиці

IV семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1	
РИНОЛАЛІЯ У СИСТЕМАТИЦІ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ	
Тема 1	Історичні аспекти вивчення ринолалії
Тема 2	Сучасні дослідження щодо корекції мовлення при ринолалії
Тема 3	Вроджена відкрита ринолалія
Тема 4	Закрита та змішана ринолалія
Тема 5	Методика комплексної діагностики дітей із відкритою ринолалією
Тема 6	Доопераційна робота при уроджених незрошеннях піднебіння
Тема 7	Післяопераційна робота при уроджених незрошеннях піднебіння
МОДУЛЬ 1	
ПОСТАНОВКА, АВТОМАТИЗАЦІЯ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗВУКІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. ЗАПУСК МОВЛЕННЯ НЕМОВЛЕННЄВИХ ДІТЕЙ	
Тема 8	Постановка голосних звуків: [А], [Е], [И], [І], [О], [У], [ЙЕ] - Є, [ЙІ] - Ї, [ЙУ] - Ю, [ЙА] - Я.
Тема 9	Постановка свистячих [С], [С'], [З],[З'],[Ц],[Ц'],[ДЗ],[ДЗ'], шиплячих звуків [Ш], [Ж], [ДЖ],[Ч] і звукосполучень [Ш+Ч] - букви Щ.
Тема 10	Постановка сонорних [Л], [Р]
Тема 11	Запуск мовлення немовленнєвих дітей: особливості, основні методи і вправи

V семестр

МОДУЛЬ 1	
ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ: АФАЗІЯ ТА АЛАЛІЯ	
Тема 1	Обстеження хворого на афазію
Тема 2	Основи відновлювального навчання при афазії
Тема 3	Особливості моторної та сенсорної алалії

Тема 4	Обстеження дітей з алалією
Тема 5	Організація корекційної роботи з подолання алалії
МОДУЛЬ 2 ТЕМПО-РИТМІЧНІ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ: ЗАЙКАННЯ, ТАХІЛАЛІЯ ТА БРАДИЛАЛІЯ	
Тема 6	Клініко-фізіологічна характеристика зайкання
Тема 8	Обстеження заїкуватих
Тема 8	Логопедична корекція заїкуватих
Тема 9	Мовленнєві порушення при тахілалії та брадилалії
Тема 10	Особливості діагностика при тахілалії та брадилалії
Тема 11	Основні підходи до корекції тахілалії
Тема 12	Основні підходи до корекції брадилалії

VI семестр

МОДУЛЬ 1 МОВЛЕННЄВІ ПОРУШЕННЯ ЧЕРЕЗ ОРГАНІЧНІ ПАТОЛОГІЇ: ДИСФОНІЯ ТА АФОНІЯ	
Тема 1	Порушення голосу: особливості та обстеження
Тема 2	Корекційна робота при функціональних порушеннях голосу
Тема 3	Корекційна робота при парезах чи паралічі гортані
Тема 4	Корекційна робота після резекцій гортані
МОДУЛЬ 2 ПОРУШЕННЯ ПИСЬМА (ДИСГРАФІЯ) І ЧИТАННЯ (ДИСЛЕКСІЯ)	
Тема 5	Дисграфія
Тема 6	Дислексія
Тема 8	Обстеження дітей з порушеннями читання і письма
Тема 8	Методика логопедичної роботи по подоланню порушень писемного мовлення.
Тема 9	Логопедична робота з подолання фонетичних помилок
Тема 10	Логопедична робота з подолання та попередження оптико-просторових та графічних помилок.
Тема 11	Логопедична робота з подолання лексико-граматичних помилок
Тема 12	Інноваційні методи подолання писемного мовлення
Тема 13	ІПР в ЗЗСО для дітей з порушень писемного мовлення

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Основними формами навчання навчальної дисципліни “Логопедія” - є

лекції, семінари, практичні заняття та самостійна робота.

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються такі методи та освітні технології:

1) традиційні

- *словесні методи* (лекція, бесіда, розповідь, пояснення);
- *наочні методи* (демонстрація - демонстрування технік логопедичної корекції; ілюстрація - схеми, таблиці, графіки, моделі; мультимедійні засоби - відеоматеріали із прикладами роботи логопедів або навчальні фільми);
- *практичні* (вправи - відпрацювання артикуляційних рухів, звукової корекції, постановки звуків; тренування - практичне моделювання ситуацій роботи з дітьми, які мають мовленнєві порушення; робота в аудиторіях 515, 528 - вивчення і використання реального інструментарію логопеда).

Освітні технології для традиційних методів: презентації PowerPoint, навчальні відеоролики, друковані матеріали (методичні рекомендації, підручники, робочі зошити).

2) інноваційні (проектне навчання - індивідуальні або групові проекти; кейс-метод - аналіз конкретних логопедичних випадків (кейси) та розробка алгоритму роботи з клієнтом; метод проблемного навчання).

Освітні технології для інноваційних методів: онлайн-платформи (Moodle, Google Meet, Zoom та ін.), використання спеціалізованих програм і додатків для логопедів, віртуальні симулятори для моделювання логопедичних занять.

3) інтерактивні (рольові ігри - моделювання роботи логопеда, виконуючи роль фахівця та клієнта; групова дискусія - обговорення теми заняття; метод мозкового штурму - генерація ідей для вирішення певної проблеми; тренінги - практичне відпрацювання технік логопедичної роботи, таких як артикуляційна гімнастика або робота зі звуковим моделюванням).

Освітні технології для інтерактивних методів: інтерактивні платформи для тестів та опитувань, вебінари та онлайн-тренінги через Zoom, Microsoft Teams та ін., відеоконференції із запрошенням практикуючих логопедів.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне опитування студента на лекційних, семінарських та практичних заняттях (фронтальне, індивідуальне); **письмовий контроль** (самостійна робота, термінологічний диктант, реферат, есе, самоконтроль та взаємоперевірка); **практичний контроль** (виконання практичних вправ підібраних для корекції мовлення); **тестовий/машинний контроль** (стандартизовані тести у системі Moodle)

Рубіжний контроль передбачає: письмові контрольні роботи у кінці змістових модулів або автоматизоване тестування у системі електронного навчання Moodle, також в деяких модулях передбачена задача практичних напрацювань.

Загальна сума балів за всі виконані завдання, види робіт, передбачені планом семінарських занять, самостійної роботи студента, письмових контрольних робіт (автоматизованого тестування у системі електронного

навчання Moodle) у кінці змістових модулів (закінчення семестру) становить 60 балів.

Підсумковий контроль (максимально – 40 балів) проводиться у формі заліку/екзамену (2,4 семестри - залік, 3, 5, 6 семестри - екзамен) з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf> ;
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1eobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02infres>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>

7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
8. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: http://www.ukrbook.net/UDC_poslугy.html
9. Академічна доброчесність. Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>
10. Академічна доброчесність. Сайт кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти. URL: <https://preschool.chnu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>
11. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
12. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
13. Перепелюк І.Р., Танявська Я.А., Марєєва Т.В. *Логопедія* : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5131>

Детальна інформація щодо вивчення курсу “Логопедія” висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни

https://docs.google.com/document/d/1AjLrVD5q3WINNgVr_a6W2I4kriErYZKC/edit?rtpof=true&sd=true&tab=t.0